

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

MIEJSCE PAMIĘCI

2. Czas powstania

1809, 1828, 1915, 1929

3. Lokalizacja

4. Nazwa obiektu

Raszyn

5. Adres

Al. Krakowska

6. Powinno być: adres, numer, adres

województwo: mazowieckie

powiat: pruszkowski

gmina: Raszyn

dz.ew. 2.0013.1153/7

8. Inne informacje

rejestr zabytków A-1306
z dn. 17.04.1987 r.

miejsowy plan zagospodarowania
przestrzennego:

uchwała nr LIX/983/05 Rady
Gminy Raszyn z dnia 27
października 2005 r.

8. Historia, opis i wartości

Położenie Raszyna na drodze idącej od przeprawy przez Pilicę pod Białobrzegami ku przeprawie na Wiśle pod Warszawą, uczyniło wieś polem walki, stoczonej to 19 kwietnia 1809 r. przez korpus Księstwa Warszawskiego pod dowództwem ks. Józefa Poniatowskiego, złożony z 12 000 Polaków i oddziału Sasów (1200 osób) a armią austriacką pod dowództwem arcyks. Ferdynanda, liczącą do 30 000 ludzi. Korpus polski mimo straty 2000 ludzi utrzymał się na swych stanowiskach. W boju poległ znany poeta i wojak z legionów włoskich Cyprian Godebski, dowodzący 8. pułkiem piechoty. Pamiątką bitwy były napisy na statuach Matki Boskiej w Falentach i Raszynie.

Teren bitwy opisany jako "zespół przestrzenny ukształtowania terenu, małej architektury i zieleni związanych z bitwą pod Raszynem w 1809 r.", obiekty zabytkowe związane z bitwą pod Raszynem: szaniec artyleryjski wraz z kopcem ziemnym, mogiła poległych wraz z kamieniem upamiętniającym bitwę pod Raszynem i walki podczas I wojny, kapliczka w kształcie kolumny (upamiętniająca miejsce, przy którym zostały złożony śmiertelnie ranny płk Cyprian Godebski) wraz z tablicą inskrypcyjną i drzewem tzw. "Topolą Godebskiego", figura Matki Bożej Niepokalanego Poczęcia (wystawiona w 1828 r. staraniem ks. A.Zieleniewskiego) z tablicą inskrypcyjną i rosnącym drzewem (topolą).

Źródło: *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. T. 9, Warszawa: nakł. Filipa Sulimierskiego i Władysława*

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

zadowalający, wymaga bieżącej konserwacji i napraw

nie zachowała się topola przy kapliczce Matki Bożej oraz przy kapliczce Cypriana Godebskiego

10. Wykonanie karty

WGS84 Polska Sp. z o.o.

WGS84
POLSKA

styczeń 2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

* dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

UKŁAD URBANISTYCZNY

2. Czynności

3. Adres

Raszyn

4. Opis

5. Przynależność administracyjna

województwo: mazowieckie
powiat: pruszkowski
gmina: Raszyn
dz.ew.

6. Formy ochrony

rejestr zabytków A-443
z dn. 04.07.2005 r.
miejscowy plan zagospodarowania
przestrzennego:

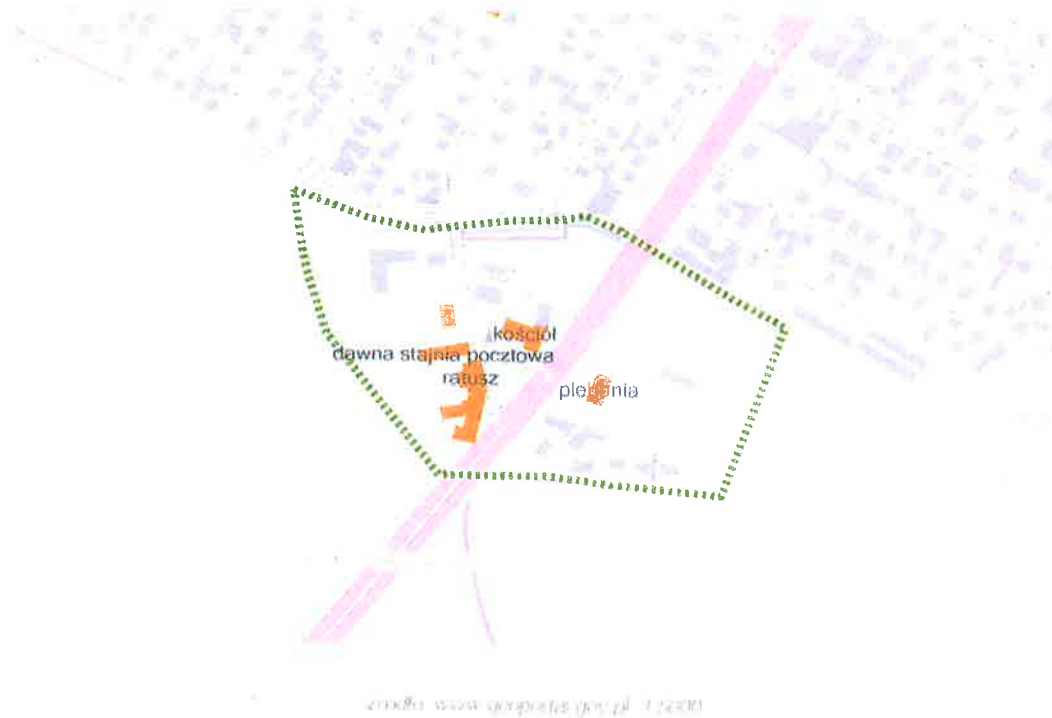
uchwała nr XLIV/374/2021 Rady
Gminy Raszyn z dnia 9 września
2021 r.

uchwała nr XLIII/391/2017 Rady
Gminy Raszyn z dnia 28 września
2017 r.

uchwała nr LXI/1003/2005 Rady
Gminy Raszyn z dnia 15 grudnia
2005 r.

uchwała nr LIX/983/05 Rady
Gminy Raszyn z dnia 27
października 2005 r.

7. Mapa

8. Historia, opis i wartości

Historia rynku w Raszynie sięga XVI w. W 1783 r. Piotr Tepper, ówczesny właściciel dóbr raszyńskich, uzyskał potwierdzenie cotygodniowego przywileju od króla Stanisława Augusta. Plac przy kościele przekształcił w rynek. Układ przestrzenny i zabudowa zostały zaprojektowane przez Szymona Bogumiła Zuga. Po północnej stronie rynku usytuowany jest kościół pw. Św. Szczepana i Św. Anny. W centralnej części usytuowano austerię, a w skład kompleksu wchodziły także budynek pocztowy ze stajnią, karczma, budynek szkoły, wikariatka, brama wjazdowa i młyn, który został spalony w 1809 r. Po jednej i drugiej stronie ratusza przy rynku stały kramy dla kupców. Na południe były jeszcze dwie bramy prowadzące do wozowni i stajni.

Poprzez zmiany przebiegu ciągów komunikacyjnych przeprowadzanych w latach 1818-24 dawny rynek raszyński został niekorzystnie przecięty osią traktu krakowskiego. W wyniku tego podziału wschodnia strona rynku wraz z plebanią została oddzielona od całości kompleksu. Na drogę zabrano całą wschodnio-południową część. Rynek został jeszcze bardziej zniekształcony przy poszerzaniu drogi, tj. wybudowaniu drugiego pasa jezdni w 1970 r.

Źródło: *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. T. 9, Warszawa: nakł. Filipa Sulimierskiego i Władysława Walewskiego, 1880-1914*
Kaszuba H., Dzieje Raszyna i Falent, Warszawa, 1999.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

wszelkie działania inwestycyjne należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

obowiązek uzgadniania z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków (na etapie wydawania decyzji administracyjnych) - wszelkich działań związanych ze zmianą dotychczasowego sposobu użytkowania terenu i planowanych inwestycji.

wszelkie prace przy obiektach zabytkowych oraz w granicach stref konserwatorskich wymagają zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i, na etapie robót ziemnych, muszą być prowadzone przy stałym nadzorze archeologa; nie dopuszcza się lokalizowania nośników reklamowych zasłaniających widok na zespół zabudowy w strefie ochrony konserwatorskiej. Na budynkach o funkcji usługowej lokalizacja szyldów i tablic informacyjnych wymaga uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

10. Wykonanie karty

WGS84 Polska Sp. z o.o.

WGS84
POLSKA

styczeń 2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

* dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków